

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnica, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju popust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Volilci! Slovenci!

Dne 1. decembra 1913 stopiti Vam bo zopet na volišče. Narodna Vaša dolžnost in čast Ljubljane Vas kliče, da izberete in odpošljete v deželno zbornico iz svoje srede moža, ki bo neustrašno in vestno zastopal Vaše gospodarske in narodne koristi. Narodno-napredne stranke kandidat za splošno kurijo v Ljubljani je dosedanji njen zastopnik v deželni zbornici:

Josip Turk

posestnik in podjetnik v Ljubljani.

Strankina čast in čast naše bele Ljubljane zahtevati, da združimo vse moči za sijajno zmago našega kandidata. Omahljivcev v naših vrstah ne sme biti!

Volilci! Slovenci! Narodno-napredna stranka je vedno visoko dvigala slovenski prapor, prapor slovenske, napredne Ljubljane.

Zato pa Vas stranka poziva, da se ob sedanjih deželnozborskih volitvah združite vsi pod njenim praporom ter soglasno volite kandidata narodno-napredne stranke.

Z neustrašnim, odločnim nastopom in z strogo disciplino naših vrst, je zmaga — naša!

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke

LISTEK.

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine

Ko je korakala mimo grmovja, dišečega po divjih rožah, se ji je zazdelo, da se dviga onostran grma senca človeške postave.

»Franc!...« je zaklicala trepetaje.

Nič odgovora... Stresla je glavo in nadaljevala svojo pot.

Senca pa se je zgenela in se spustila proti domovju gospoda de Pjen in šla, dokler ni prišla do razsvetljenega okna; tam se je ustavil mož, tam je potrkal sirovo in glasno.

Gospod de Pjen še ni bil legel. Počasnih korakov, z usločnim hrbtom se je izprehajal po izbi; duh se mu je napejal v strašnem iskanju; kaj bo z njegovo Ivano? Komu naj jo zaupa? Koga naj prosi usmiljenja in gestoljublja... za njo... samo da ona ne bo brez strehe!...

Udarec na okno ga je ustavil zdajci v njegovem mračnem izprehodu; otrpnil je v trepetočem pričakovanju nove katastrofe.

Potrkal je trje, še bolj zapovedujoče kakor prej.

Gospod de Pjen je odprl in pogledal!...

Hripav krik sovraštva, boleč in obupa je bruhnil iz njegovega... Tulec, ki je trkal, je bil njegov nespravičljivi sovražnik, bil je Henrik de Monmoransi!

Starec se je obrnil, skočil k njej, kjer je viselo orožje, snel je mečev in ju vrgel na mizo.

Henrik je skočil v sobes razkušan in prepaden.

Moža sta si stala nasprotno, da kakor dva mrljica, sklenjenih in naježenih las.

Sopla sta burno, nezna, izpregovoriti besedo.

S srditim znakom je okazal gospod de Pjen na meča.

Henrik pa je stresel glavo in rameni ter prijel starca za roko:

»Prišel nisem, da se pomerim z vami,« je dejal z brezim glasom. »Čemu? Saj bi vabil brez težave. In sploh, saj vas sovražim! Kaj briga mene, ako se pripravi moj oče v nemilost vseh? Vem, oh, vem: po krikonetalevi ste izgubili svojo grnjo, zaplenjeno vam je bilo potvo Pjen, prej bogati in mogočni, zdaj beden siromak!...«

»Po kaj si prišel pa? Govori?!« je zarohnel stari vjak in udaril s pestjo po mizi. »Ja navzočnost v tej hiši mi je itev, hujša od vseh drugih! Mar misliš izživati? Ali si prišel pdat, če me je umoril udarec, ki ga je zadal tvoj oče? Govori, drže te ubijem!

Klerikalno gospodarstvo v Mostah.

Pred nosom imamo zgled klerikalnega gospodarstva. Ni nam treba, da bi brskali po knjigah deželnega gospodarstva — imamo ga takoj pred očmi v svoji občini.

V Mostah vladajo poldrugo leto sami pristni zaglizeni klerikalci. V tem poldrugem letu so moščanski klerikalci napravili občini nič manj kakor ¼ milijona kron dolga.

Marsikateri bode rekel, da je to laž. Pa to je gola resnica. Že precej, ko so klerikalci dobili občino Moste popolnoma v svoje roke so začeli takoj tuhtati, kaj naj bi začeli, da bi jim kaj neslo. Daj pa klerikalni koritarji pri tem došli svoj delež in ne prišli prekratko, so začeli najprvo z zidavo nove šole.

V svojih občinskih blagajnah niso imeli niti ficla za to šolo. Ko so kupili od g. Slapičarjeve svet za telovadnico, ga niso mogli izplačati takoj, ampak ostli so dolžni še 800 kron. Podpora za to šolo bi lahko dobili, ko bi se količkej pobrigali. Baje so komodni prosili deželni odbor, da jim je dovoli najeti prvi obrok v znesku K150.000. Drugi obroki še slede. Ti najeti denar bodo morala maščanska občina obrestovati po 6%, ki bdo znašale na leto 9000 K.

Najeti pa bomorala še najmanj 50.000 K, da bode dolg popolnoma plačan. V prvi vsi so naredili dobicek klerikalnemu zavodu deželni banki. Deželna banka bode dobivala od moščanske občine letno 12.000 kron obresti. Ako je občina Moste nalezla to posojilo od deželne banke v obliki obligacij, je danes to posojilo vredno 136.000 K, ker so obligacije padle na 91 %, tedaj bode moščanska občina dobila le samo 15.500 K. Obenem se bodo odštele obresti za pol leta v znesku 500 K. Maščanska občina bode v esnici dobila v gotovini samo 32.000 K. Vso to svoto bode pa dovil zopet klerikalni podjetnik. Moščanski občini ne preostaja drugega, kakor zopet najeti posojilo.

Ali ne bi bilo bolje, da bi v Mostah nikdar ne vladala klerikalna stranka. Deželni šolski svet je v sporazumu in na pritisk Oražma delil z dne 15. 4. 1913 št. 2267 šolski okoliš in tako odtegnil staro šolo pri sv. Križu iz Most. akor hitro se je to storilo se je na podlagi tega sklepa volil krajni šolski svet v Mostah. Še le ko je bil krajni šolski svet v Mostah vstanovljen, se je začelo s polno paro delati novo šolo. V krajni šolski svet v Mostah so bili izvoljeni sami taki, ki ne morejo veliko ali pa prav nič garantirati novi šoli; ako pride do poloma.

to ti prisežem pri svojem sovražstvu.

S hrbtom dlani si je Henrik obrisal čelo.

»Vedeti hočeš, kako da sem tu? Prišel sem, ker vem, da so Monmoransijski krivi sramote, ki te tare in bede, ki jo trpiš!« Zasopel je težko in nadaljeval: »Da, da, ravno zato, ker poznam tvoje sovražstvo, ti brezumni starec, sem prišel, da ti zakličem: Ali ni strašno bogokletstvo, da je Ivana de Pjen ljubica Franca Monmoransijskega?...«

Gospod de Pjen se je opotekel. Rdeča megla se mu je storila pred očmi. Zenice so se mu razširile, roka se mu je dvignila, da prizadene Henrika krvavo žalitev.

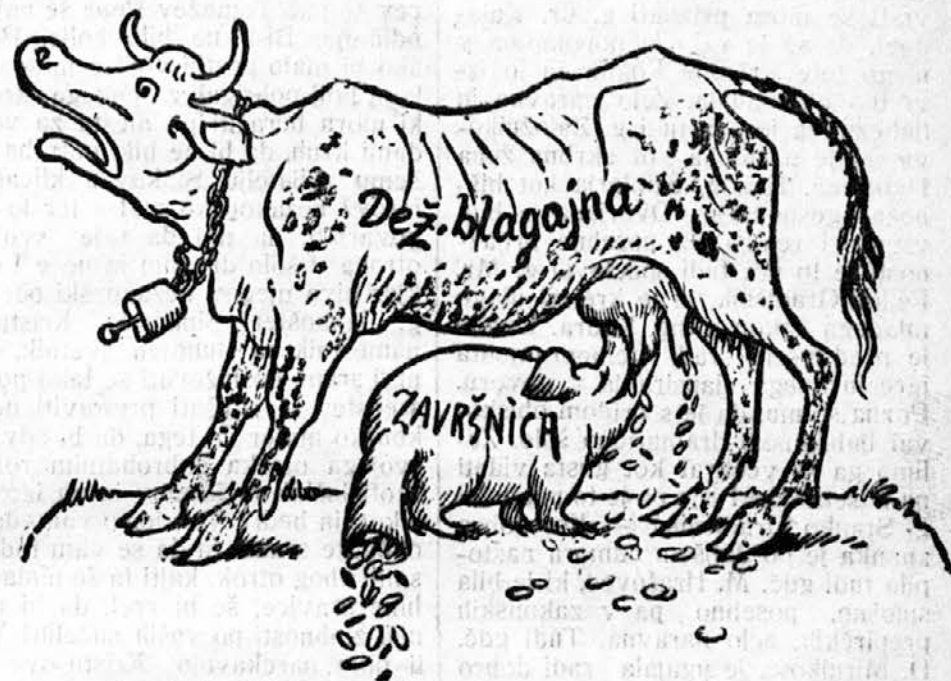
Henrik de Monmoransi pa je zgrabil po bliskovito do dvignjeno roko in jo stisnil, kakor da jo hoče zdrobiti.

»Ti dvomiš?« je zarjul. »Starost bedasta! Pravim ti, da leži tvoja hči baš to minuto v rokah — v naročju, v objemu mojega brata! Pojdi z mano... pojdi!«

Kakor brez uma, brez sil in brez glasu se je dal Ivanin oče vleči mlademu možu, ki je z brco odpahnil vrata; v naslednjem trenutku sta stala oba pred Ivanino sobo... In soba je bila prazna!...

Gospod de Pjen je dvignil k nebu roke, polne kletve, in mrklo noč je napolnil njegov glas, njegov obupni glas, podoben kričanju človeka, ki ga koljejo.

G. dr. Lampetu: Kake nameravate napraviti popravek za to-le sliko:

Da bi Vaš popravek ne švepal, Vam damo idejo: Nama-lajte Deželno blagajno, ki Završnico sesa.

V krajnem šolskem svetu sedijo možje: Oražem, Karpe Franc in Podobnik. Oražem ima na svojem posestvu vknjiženega dolga K 91.411. Nič boljše ni s Podobnikom. Ti Možje komaj čakajo ugodne prilike, da jo pobrišejo iz Most. No, in Karpetova bikoreja v Mostah je za novo šolo brez pomena.

Nova šola v Mostah je zato, ker so njeni gospodarji slabi tudi popolnoma zgrešena. Načrt, ki so ga v občinski pisarni kazali, je imel popolnoma drugačno pročelje. Pročelje je imelo neki stolp in na tem stolpu je bilo videti uro. Klerikalci so ta stolp popolnoma opustili in dali obliko pročelja nekakemu skladišču.

Kaj pa je s prevzetjem nove šole v deželno oskrbo?

Moščanski krajni šolski svet še danes ne ve, ali bode prevzela dežela to šolo ali ne. Davkoplačevalci ne bodo nič vprašali, njemu se bodo zvišali davki v obliki doklad in brez pardona bode moral plačevati. Že sedaj je klerikalni občinski odbor naložil davek na opojne pijače in že sedaj plačuje moščanski delavec neposredni davek za šolo oz. občino.

Moščanska občina je občina revežev brez bogatih magnatov. Moščanski posestnik je delavec in, ker je delavec ob enem tudi posestnik bode moral ta delavec plačati dvojni davek. Ni še to vse, graditi se hoče tudi vodovod — pozneje spregovorimo tudi še o tem. Moščanska občina bode imela v kratkem 200.000 K dolga. Kam plovemo?

V občini je 261 volilcev, ki pa plačujejo posredni in neposredni davek. Ko bi bilo 261 volilcev, da bi vsi plačevali občinske doklade, bi to ne bilo veliko. Vsak volilec bi plačal na leto samih obresti do K 4 do-

čim je v Mostah veliko takih posestnikov, ki plačujejo vsega davka komaj 4 K. Samochbebi se razume, da bodo posestniki najemniških hiš mogli največ plačevati in ti bodo zvalili te doklade zopet na najemnike. Tako bode prišlo na ubogo paro največje breme. Vsled klerikalnega slabega gospodarstva bode trpela cela občina samo, da se nasiti nekaj klerikalnih koritarjev. Naše geslo naj se glasi: Skupno v boj proti klerikalnim pljavkam!

Slovenska zemlja.

IZ POSTOJNE.

Na klerikalnem shodu v Otoški jami me je g. katehet Ažman z vso silo napadel. Vem, da me gospodje v farovžu nič kaj radi ne vidijo, (kaj ne gosp. dekan, sklicatelj in predsednik shoda?) vendar ne vem, s čim bi se bil ravno temu gospodu tako zametil. Če me je napadel zato, ker sem oporekal lažem nekakega klerikalnega petelina, potem je dal g. katehet kot resničeljub sam sebi ubožno izpričevalo.

Radi mojih otrok mu ni treba biti v skrbeh, vzgojil jih bom po svoji moči. Tudi krščanski nauk se bodo učili. Če jih ne bo on učil, jih bo pa kdo drugi, ali pa sam. Mogoče bo še to najbolje; ne bom jim razlagal »Johancinih čudežev«...!

Povedal sem že na shodu, da nisem bil odposlanec Napr. Stranke, ampak le slučajni poslušalec. Ker tega ni hotel slišati mu povem, da bo še imel morda priliko ponoviti svoj govor na javnem shodu, kjer bo pa gotovo dobil zaslužen odgovor. Dvojni pa, da bo imel tako korajžo,

do te ure neomadeževanemu imenu!

»Torej,« je dejala ona, trepetaje po vsem telesu, »poslušaj me...«

Sklonil se je k njej. Naslonila je glavo na njegovo ramo. Hotela je izpregovoriti... iskala je besedo priznanja...

Tisti hip pa se je raztrgalo molčanje: noči v strašnem, smrtnem kriku.

Franc je vzplnil.

»Glas mojega očeta je!« je jeknila Ivana prestrašena. »Franc, pomagaj! Franc, nekdo mori mojega očeta!«

Iztrgala se je bila ljubimčevemu naročju; stekla je; v par trenutkih je bila pred hišo in videla, da so vrata in okno odprto. Hip nato je bila v izbi: njen oče je hropel v naslanjaču. Vrgla se je nanj, tresoč se od ihtenja, in prišla njegovo blede glavo z obema rokama...

»Oče! Oče moj! Pogledaj me, zavedi se! Jaz sem... jaz, tvoja Ivana!«

Starec je odprl oči in pogledal svoje hčer. Toda — o Bog, kakšen je bil njegov pogled!... Kakšno strašno kletev je čitala v njem nesrečnica!...

Pred tem pogledom se je umaknila za dva koraka, kakor blazna; med njima dvema ni bilo treba besed: čutila je, da ve vse. Zavedela se je, da je preklela in izobčena na vekomaj. Nege so se ji sklenile, padla je na kolena. Vroče solze so ji zavrele v oči.

Sključila se je njegova visoka postava; hropeč, opotekaje se v zid, se je privlekel v izbo...

Tam se je zrušil v veliki naslanjač, podoben hrastu, ki ga je zrušilo neurje...

Henrik pa je pobegnil v noč, kakor kajn pred tisočletji.

Ivana de Pjen je šla do kmet-ske hiše. Vstopila ni: naj leži senca noči na njenem obrazu, ko pride trenotek onega sladkega in vendar strašnega priznanja... Njeno življenje in življenje otroka, ki ga je nosila pod srcem, se je imelo odločiti tu!

Začul se je prvi udarec polnočne ure: na ovinku steze, par korakov pred njo, se je pojavil Franc...

Spoznala ga je takoj; še tisti hip je bila v njegovem naročju. Njiju objem je bil skoraj silen: ljubila sta se v resnici z vso strastjo svojih duš.

»Miljenka moja,« je izpregovoril Franc de Monmoransi, »minute so nama štete noči. Jezdec je prijahal v grad, naznanit, da mu sledi moj oče čez eno uro: konetabel me mora najti v gradu... Govori torej, miljenka... povej mi tajnost, ki ti teži srce. Karkoli mi imaš zaupati, pomeni, da te poslušam tvoj soprog, ki te ljubi neizmerno...«

»Moj soprog, moj Franc! Ali govoriš zares? Ah, upijanjaš me s tolikšno srečo...«

»Tvoj soprog, Ivana, resnica je! Prisegam ti pri svojem slavnem in

kakor na shodu v Jami, sklicanem po § 2.

Pripomnim se, da je kazal na tem shodu dr. Pegan do »muzike« izredno simpatično, imel jo je namreč prav pogosto na jeziku. Mogoče bi se je rad učil. Sem mu rade volje na razpolago, če le ne bo preveč trde glave. — Josip Mazej, kapelnik in zasebni uradnik.

CELJE.

Slovensko gledališče v Celju. Dramatično društvo nas je v nedeljo dne 23. t. m. razveseljevalo z štiridejanskim burko »Dva srečna dneva« od F. Schönthana in J. Kadelburga, ki je zbog živahnega, zelo enotnega igranja dosegla odlične uspehe. V prvi vrsti se mora priznati g. dr. Kalanovič, da se je živela popolnoma v ulogo tete Kristine Komar in jo izvrstno obvladala. Zelo naravna in ljubezniva je bila tudi g. Založnikova, ki je nastopila kot skrbna žena Dvorjana. Igra g. Stiblerja kot hišnega gospodarja Dvorjana je bila vseskozi realna. Iz posebne prijaznosti je to pot tudi sodeloval g. Mr. Fedor Gradišnik, ki je kreiral ulogo mladega zakonca ing. Kodra. Ugajal je pred vsem radi temperamenta igre in finega niansiranja v govoru. Pozna se mu, da je s pridom obiskoval ljubljansko dramatično šolo. Zelim ga še večkrat kot gosta videti na našem odru! Kje pa je to pot ostal g. Stanko Gradišnik? — Kot dobra znanka je po daljšem odmoru nastopila tudi gđ. M. Hraščeva, ki je bila splošno, posebno pa v zakonskih prepričilih, zelo naravna. Tudi gđ. D. Mirnikova je ugajala radi dobro igrane navičnosti. Kaj pa naj porečemo o pridni igralki gđ. Cetinovič? Kakor vedno je bila tudi sedaj v vlogi Mine na svojem mestu. Mladega Dolnika je reprezentiral g. Mravljak, ki je prav dobro pogodil naravni ton neizkušenega zaljubljenca. Jako tipičen tržaški stavbeni mojster je bil g. Gobec. Drastično je nastopal tudi g. Vošnjak kot Moravec. Značaj neokretnega, povsem neprijaznega gosta se mu je dobro posrečil. Srečno se je upeljal tudi g. Založnik v ulogi namišljenega kupca. V manjših vlogah so nastopili gđ.: Videmšekova, Tomaziničova, Mirnikova ter gg. Kurnik, Grobelnik, Perc in Kavčič v obče zadovoljstvo.

Pozna se v letošnjem delovanju dramatičnega društva, da mu je gonilna sila izkušen strokovnjak g. režiser J. Molek. Akoravno so mu umnevo na razpolago le skromna sredstva, nas vendar preseneti z okusno scenerijo in izborni režijo. Kar se pa tiče njegove igralske zmoglosti, je vsaka beseda odveč. Rečemo le toliko, da si je v ulogi Feliksa kot dobrodušnega, velesimpatičnega strička v igri, kakor v mimiki in maski pridobil na mah srca pričujočega občinstva. Zelim si še obilo tako dobro uspešnih predstav!

IZ ŠKOFJE LOKE.

V nedeljo se je zopet razkorajčila bujna postava našega »priljubljenega« fajnštrha Sinkovca na prižnici. Po vodiški Johanci se je ta revež tako navzel čudežev, da ni čuda ako je prorokoval nam liberalcem iz prižnice tako trpljenje na onem svetu, da je groza prevzela še cerkvene miši, ki so se strahom poskrile po prižničnih luknjah. Smrten greh bo imel vsakdo, kdor ne bo šel volit z nami! To edino je bilo jedro vse pridige, ki je v splošnem ljudi tako dolgočasila, da so zapuščali cerkev ali pa pospali po klopih. Tudi krstnim botrom je prepovedal ta mamelek voliti na nasprotno stran, ker

jim bo sicer zabranjeno uživati čast biti krstni boter. To mu je naročil ljubljanski škof Bonaventura, kakor je zatrdil na prižnici. Upamo pa, da se pač ne bo nihče oziral na surovosti tega čudaka in izpolnil glasovnico tako, kot mu velevala srce. — Kaj pa, ako bi posvetilo Sinkovcevim pridigam državno pravdnštvo malo pozornosti z ozirom na zakon z dne 26. jan. 1907 drž. zak. št. 18, § 5 št. 1! Bi-li ne bilo dobro poslati človeka, ki v svoji hudobnosti proti volilecem s smrtnimi grehi itd. za par mesecev na ričet, kamor že davno spada!

Klerikalci so se vrgli z vso silo in vsemi mogočimi sredstvi nad volilce. Poleg par zaslepljenih hinavcev se pač Tomažev Pepe še najbolj odlikuje. Bi-li ne bilo bolje, Pepe, ako bi malo pustili volilce in se tolikanj bolj pobrigali za nekega otroka, ki mora beračiti po mestu za vsakdanji kruh, da bi ne bilo potreba vašemu prijatelju Sinkovcu klicati v farovž nezakonsko mater ter jo privarjati, da naj da raje svojega otroka v šolo drugam in ne v Loko, kjer biva njegov nezakonski oče! In g. fajmošter Sinkovec, Kristosov namestnik in duhovni svetnik, vas ni li sram, posluševati se tako podlih sredstev in skušati pripraviti nezakonsko mater do tega, da bi odvzela svojega otroka dobrohotnim rokam škofjeških meščanov in ga izročila lakoti in bedi? Verujemo vam, da ne občutite sramu in da se vam tudi ne smili ubog otrok, kajti ta še nima volilne pravice, še ni zrel, da bi uganjal zlobnosti po vaših načelih! Vam li tako narekavajo Kristosove besede? Kaj ne, kaj vam mari lepi Kristosovi nauki, samo da je malha polna! In mi naj pa poslušamo navsote takih ljudi, katerim je vse eno, ako vžame vrag vse, samo, da ima jo sami polne želodce! Proč s takimi sleparji in na dan s poštenjaki, to je naša volja!

Predpreteklo nedeljo je imel v Škofji Loki Jarc svoj shod, ki se je jako klaverno obnesel. Poleg nekaj Marijinih devic in nezrelih fantalinov se je udeležilo shoda še par kimovcev, ki po vinariji prodajajo svoja mišljenja. Po načelih svojih inštruktorjev je Jarc tem poslušalcem lagal in klobasal na odru, da bi človek skoro mislil, da se nahaja v najbogatejši deželi, odkar jo vladajo klerikalci. Govoril je nekaj o delovanju deželnega odbora in tisočakih, katere so si uže prihranili. Bil je tako vnet, da je popolnoma pozabil omeniti ljudem tudi kaj o Zavrnici, vseučiliškem fondu, deželnem avtomobilu in enakih stvarih. No, s svojimi lažmi ne boste prišli daleč, kajti takih poslancev, ki nam krađe vseučiliški fond, ki naročajo za kmečke žulje avtomobile za svojo zabavo in ki delajo z deželnim denarjem kot svinja z mehomo, smo hitro sili. Tako je imenno ljudstva g. Jarc. Ostanite raje na pašniku, ki se vam je odmeril in ne vtkajte se v stvari, ki vam docela nič ne pristojajo.

Dne 30. t. m. ob 5. uri popoldne se vrši shod volilcev na Štemarjih. Govoril bo deželni poslanec g. dr. Karel Triller. Pokažimo našemu rojaku, kandidatu za mestno skupino, svoje polno zaupanje in ne dajmo se preslepiti od raznih klerikalnih klečepalcev, ki škilijo za nami kot lisjaki, da bi nam ugrabili ta mandat. — V pondeljek pa pokažimo istotako da se ne bojimo od Sinkovca prorokovanih smrtnih grehov, pač pa, da gremo v boj radovoljno za našega kandidata g. Franceta Dolenca, posestnika v Stari Loki. Vsak poštenjak, kateremu je na srcu za blagor

ljudstva, mora napisati na glasovnico: Franc Dolenc, posestnik v Stariloki.

Stajersko.

»Slowenische Sprachkurse der Südmärk«. Nemci delajo na ponemčevanju polju prej ko slej z le njim lastno žilavostjo in doslednostjo. V zadnjem času so se prav posebno močno pričeli posluževati zopet jezikovnih tečajev, pri nas izključno le nika iz slovenske. Koliko se po teh tečajih njih obiskovalci nauče, ve skoro vsak otrok, saj ni treba drugega, kot imeti kje na sodišču, davkarjah ali pa poštnih uradih opravka in človek je vsepovsod priča takih kurzovskih cvetik. Da nastajajo po takih »kurzovskih« včasih naravnost strašne posledice, je jasno vsakomur. Sodnik, ali pa drug uradnik lomi neko »lingua-franca«, ki bi naj bila slovensčina a je konečno le kravavo zasramovanje našega jezika. Ta sodnik ali uradnik torej razpravlja s slovenskim kmetom. Moč ne razume narečij kmet pa ne ričeta, ki mu ga stresa uradnik. Sodnik, uradnik, postane nevoljen, se v germanski svoji nemogočnosti zadere nad kmetom, ti se zmede do dobrih in po njem je, ker končno v smrtni zadregi ne ve drugega, kot priklinjati. Ni še dolgo, ko je nekje pri nas na slo. Stajerkem vsled takega nerazumevanja — tudi zapisnikar ni kapiral niti ene besede slovenski — prišel sam vžitelj v — zapor za par dni, dokler ta ni zaznala oseba, ki je sodnik potem celo stvar razjasnila. Pri tem je pa sodnik baje zelo duhovito bil znani izrek: »Ja Bauer...« ko g. je pojasnjevalec — sodniku popoloma enakopravna oseba z ozirom na družabno življenje — opozorila da se naj vsaj nekoliko upraviči npram prizadetim, se mu je mogočni terman baje odrezal: »Ja, D...; so er halt deutsch lernen!« Stvar b. baje prišla še kje druge na razgovor. — Pri neki davkarji je razumel nemški uradnik kmeta popolnoma napačno; mislil je, da se je kmet sinega sebe izdal. Odslavi kmeta, kipa že po par dnevih dobi na znanje da mora plačati globo 200 K, če se ga bodo rubili. Tudi tu se je stvar razjasnila. Edino upravičilo je bil: »Ich versteh nicht — windisch; ja ne znam vindiš«, na kar se je kmet odrezal, da naj ga uradnik »piše v roko«. Ta pa je mislil, da mu kmet ponuja, naj zlini kofespondira... Tajih slučajev imamo vse polno na razpolago. Da se morejo dogajati, pa ni kriva v prv vrsti »Südmärkine« kurzarija, največ naša lastna, našega slovenskega obraženstva malomarnost. Čim bese vsaj vsikdar naša inteligenca zadržala svoje dolžnosti in govorila slovensko, bi se že s tem mnogo do doseči in vrhu tega bi tudi do vplivalo na zavednost deželanov nižjih naših slojev. Naša nemarnost v prvi vrsti zahteva in vzgaia »Südmärkine« kurze, je prvi vzrok, čimamo po deželi in vseh naših mestih sodišča z uradništvom, ki za menjava pojme najpriprostejših besed.

Ne izseljujte se! To je najnovejša orodje naših klerikalcev, ki je izrabljalo v svoje strankarske agitacijske namene. Seveda jim gre tu v prvi vrsti zato, da bi čim manj izgubili svojih pristavev, dočim gredo svojim nepristašem s pomočjo svojih agitatorjev na vso moč na roko, da čim prej zapuste domovino. Da, gre do celo dalje: posojujejo takim svojim žrtvam potom svojih agentov de-

nar, od katerega zahtevajo potem neprimerno visoke obresti, ki si jih potem skupno razdele. Že v »Straži« z dne 21. t. m. so prinesli, kot smo že omenili, prav čuden uvodnik. Ta je napotil nekega trgovca od hrvaške meje, da nam je dal pismeno in s polnim podpisom na razpolago par naravnost kričečih slučajev, ki ne morejo biti neznani tudi našim gospodom kolovodjem. Kadar bo dana ugodna prilika — in temu ravno ni več predaleč — bomo priobčili dotično pismo dobesedno. Radovedni smo, kaj nam odgovore potem dični gospodje, ki imajo že itak na vesti veleposestnika Rebernika nad Marenbergom in sirote Onič v Razvanju.

Nova šifra pri Ptuj. (Vlomi.) V noči od 19. na 20. t. m. je vlomil neznan tat v gostilno Eduarda Jonko Prislonec je lesteval zadaj na zid, prišel na dvorišče, od tam pa skozi nezaklenjena vrata v gostilniško sobo. Tu je vlomil v miznico, vzel iz nje 50 K, odnesel še povrhnik, klobuk in stensko uro budilko, vredno vse skupaj 36 kron. — Par dni popreje pa je neznanec vlomil v kovačnico Martina Verdника v Podložu in ukradel kolo ter dvojce kolesnih gumastih plaščev. O vlomilcu ni ne duha ne sluha.

Gruškovci pri Ptuj. (Zeno hotel ustreliti.) Radi zapravljanja je prišel pod kuratelo posestnik Gosak. Ker je pripisoval krivdo svoji ženi, jo je pred par dnevi napadel, davil in konečno vrgel po tleh. Komaj se je žena pobrala in hotela iti ven, ji zaskočil mož zopet pot. Takrat je imel v rokah s šibami nabito lovsko dvocevko in kričal na ženo, naj se pokriža, ker jo bo ustrelil. Ženi se je pa posrečilo se pravočasno prijeti za puško cev in klicati na pomoč. Se-le, ko je prihitel na pomoč posestnik Jelen, je bilo možno, moža razorožiti. Oddali so ga sodišču. Pravijo, da je sila udan tudi pijaci.

Dnevni pregled.

Župan Dernač z Lancova pošilja volilecem legitimacije s podpisanimi glasovnicami. Volilni sleparji so torej že na delu. Volilci pozor! Varujte svoje glasovnice. To kar si dovoljuje ta župan — to se bo godilo tudi drugod! Opozorite nas na vse take slučaje!

Nedeljska pridiga g. kaplana v Višnji Gor. Predragi poslušalci. V kritičnih časih, v katerih živimo, posnemajte našega gospoda Jezusa Kristusa. Naš Izveličar je javno živel samo 3 leta, torej do 30. leta sploh ni živel javno, kakor živijo dandanes mladeniči in dekleta. On ni gledal na ljudstvo in se ni pokazal javno, živel je mirno in pohlevno — vaša dolžnost je, da posnemate ta zgled. Pomislite, kako je, ako oče sina slabo uči živeti, kakor žive naši nasprotniki. Tak oče bo pogubljen — in pojde v pekel. — Nasprotniki Boga so liberalci. Ti vidijo pri naši stranki vse napake. Vsak človek se lahko zmoti. Sedaj nam očitajo ti ljudje, da S. L. S. slabo gospodari. — Zda so kritični časi, zda se moramo vsi zediniti in pomesti liberalce ven iz dež. zbora za to mora vsak volilec oddati svoj glas za pravo stranko. — Tako pridiguje višnjegorski kaplan in nam priporoča, ko ga naj volimo. Kakor da bi to njega kaj brigalo, kako ljudje volijo. Kaplan naj voli zase, kogar hoče, mi pa bomo volili po svoje. Ali se v emanatu res ne uče ničesar drugega, kakor politične pridige. Mi vendar ne živimo od vaše stranke, am-

pač od dela svojih rok — zato tudi vemo, komu naj zaupamo deželni denar. Le pazite gospod kaplanček, pa ne agitirajte preveč — za avtomobile. — Saj dobro vemo, kako je. Vidimo tudi klerikalne kandidate, kako prosjajo od vasi do vasi, da bi jim dali glasov. Zda poljubljajo naše smrkave otroke — samo da bi dobili glasovnico v roke — ko pa je pozebla ozimna, ni bilo nikogar bliž. Kje so bili takrat naši prijatelji. Seveda: gliha vkup štrih. Deželni odbor skrbi za vas, vi pa za dež. odbor. Povemo po vam, da mi pride-mo poslušat božjo besedo, ne pa agitacije za volitve.

Reklama, »Slovenec« z dne 22. t. m. je med jeseniškimi novicami pod gorenjim naslovom priobčil vest, da prodaja nekdo na Jesenicah telečjo kri od 56 litrov naprej brez daca, liberalno pamet pa samo v »fingratih«. Stavim sto na eno, če bi bili mi pisali n. pr. da je deviški Luka Smolnikar prodajal lursko vo-do od 56 litrov naprej brez daca, in da je zvesti Janez napovedal v svoji trgovini s »kranceljini« konkurz ter da je svoj zadnji »krancelj« prodal 28. decembra, — da bi bil naš čednostni in nad vse krepostni »Slovenec« že davno oblajal s hlevarji. Krepostni gospodom okrog »Slovenca«, ki sicer uče moralo, delajo pa drugače, bi želeli, naj izkldajo najpro smrad iz svojih svinjakov, potem pa naj pridejo šele pred naš prag. T.

Brez pardona. Dne 19. t. m. je zborovala v Komendi Sloškarija kamniškega okraja. Bilo je precej fralic in mladih kaplanov. Govoril pa je brez pardona učeni sv. Trojiški Nelci. Rekel je, da se je v zadnjem času začela zelo širiti med ljudstvom in tudi že med šolsko mladino »Vodiška Johanca«. Nelci je posebno poudarjal, da se to godi »posebno v zadnjem času«. Menil je menda s tem povedati, da so se v prejšnjih časih širile pa druge brosure, ki so bile tudi rdeče, kot Johanca, oziroma telečja kri — in ki so tisočkrat več pohujšanja povzročala med mladino, kakor »Vodiški čudeži«, ki opisujejo le to, kar se je v resnici dogodilo. Strašno nežno-čuteč je ta Nelci, ki bi iz »Vodiških čudežev« najraje napravil grmado in na njej sežgal vse one, ki se mislijo s svojo glavo. Tudi »Učiteljsko tiskarno« bo dal zapreti zaraditega, ker se v njej tiskajo resnična poročila, ki klerikalce tako silno bodejo v oči. Kako bo pedagog Nelci v šoli prepovedal »Vodiške čudeže« bomo pa poročali, kadar se bo to zgodilo. T.

Dober dan gospod Krek, kje imate vašo soropogo? V nedeljo je imel zvesti Janez Krek v Dolu shod, na katerem je, kakor se nam poroča, molčal o svoji nevesti, pripovedoval pa je, da bo v St. Jakobu napravil poleg mosta še brod, da bo s tem uničil lastnika mostu. Ta krščanska ljubezen, ki jo je razodel dr. Krek, je seveda malo ugajala. V Dolskem je farbal ljudi, da bo čez Savo pri Lazih napravil most. Ljudstvo se mu seveda smeje, ker tudi najbolj zaslepljenega kmeta ni več, ki bi mu na take obljube kaj dal. Ko je prišel dr. Krek peš čez vas Dolsko, je šel mimo njega volilec, ki ga je pozdravil: »Dober dan g. Krek, kje imate vašo soropogo? Krek pa je šel molče naprej. Kreku se smeje cela dežela!

So že začeli! Kakor je bilo pričakovati, bo tudi to pot leca in cerkev najboljši klerikalno orožje. V nedeljo je pridigoval kaplan v Škofjancu pri Dobu, da gre pri teh vo-

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»In vendar... ravno njegova volja je bila... Ah, komaj, komaj je zmogel to pot...«
»On je tu!...« je vzkliknilo dekle kakor brez uma.
»Na Rošegiju, da, mala. Vsi smo tam.«
»Pa zakaj je hotel semkaj?«
»Vedel je, da si ti tu.«
»Kdo mu je povedal?...«
»Ali ti ni povedal gospod Rojane, da je govoril z Olivjeem?«
»Kdaj neki?«
»Par dni pred njegovim odhodom v Šansnel. Torej ti je vse znano?«
»So reči,« je dejala Gilberta ter skrila glavico na babičinih prsih... so reči, ki ne bi rada slišala še kdaj govoriti o njih.«
»Ali hočeš, da ti jih povem in razložim jaz, dete moje?«
»Mari niste vi, babica, poslej edina, ki imate pravico, rabiti besedo hočem?...«
»Ali mi res priznaš to pravico?«
Gilberta pa je odgovorila s čudnim povdankom:

»Te pravice ti ne dajem samo, marveč zahtevam, da jo sprejmeš, stara mati! Ah, vi dragi še ne veste tega, kar vem jaz sama še le pičlo uro...«

Nadaljevala je, vsa trepetoča od ponosa in zmagovalstva:

»Stara mati, tudi jaz sem Rošegijska, ne samo pred Bogom, marveč tudi pred ljudmi. Skozi velika vrata se vrnem v grad svojih prednikov... ah, neizmerno srečna v zavesti, da me je sprejela moja rodbina že prej, kot otroka brez imena in brez svojcev. Tako vsaj ne bo v radosti moje vrnitve bridke misli, da sem sprejemala ljubezen kot miloščino. Stara mati, v pomirjenje vaše ljubezni je izpregovoril moj oče...«

Babica in vnukinja sta si bili povedali vse.

Zdajci pa je spekle Gilberto v srcu. Pozabila je bila Florestana, ki je gotovo komaj dihal, odkar je čakal spodaj v zavesti, da se vrši med njima dvema ta — po njegovih mislih pač prestrašni — pomenek!...

In s svojim prelestnim usmevom ki se je bil zdaj zmogovito vrnil na njeno obličje, je izpregovorila:

»Stara mati, vsi morajo biti srečni!...«

Vdova se je spomnila takol na svojega Zaka:

»Torej si se pripravljena vrniti z mano?...«

»Ne, stara mati,« je odgovorila laskavo in ob enem proseče, »ne še popolnoma. Vi bodite v gradu odposlanka, ki se vrne z dobro novico. Nočem vam prikrajšati radosti, ki jo prinesete vi prva v moj dom... In tudi,« je dejala, prelestno zardevša od sramežljivega genotja, »nerada bi mu naznanila svoje odpuščanje vpricho vas vseh... Sicer pa,« je dodala z novim usmevom, »kdor čuti v sebi veliko ljubezen do mladega človeka, poprosi zanj očeta in deda. Saj veste, da imam tukaj oboje. Stara oče, ki je bil tako dober do obupane reve in ji je odprl tako naglo svoje naročje...«

»Prava zasluga,« je zamrmrala markiza, »ako odpreš naročje otroku, ki prinaša radost v tvojo hišo!«

»In ne samo njega... Imam tudi očeta, ki ga obožavam, kakor zasluzi. Ah, babica, ne bodite ljubosumni. V mojem srcu je prostora za ljubezen do vseh, ki ste mi dragi... On, vidite, mi je oče prvih, strašnih dni, oče veselih in žalostnih, upa polnih in brezupnih ur. Ah, zaslužila bi najhujše zaničevanje, ne pa vaše ljubezni, ako ne bi mislila pred vsem nanj in na srečo, ki sem mu jo dolžna dajati do njegovega poslednjega diha... Stara mamica, ali se vam ne zdi, da ga pozabljam že predolgo,

on gotovo kar zamira od skrbi in gotovosti?...«

Vdova se je nasmehnila z Gilteto vred:

»Da, da, mala, pojdi ponj... saj nam tudi jaz povedati gospodu Festanu, kar mi gre.«

»Oh, stara mamica...«

Če pomislim, kakšne strašne mi pravil ta človek, ki mi ga slikaš ti k tako milega, plahega in krotkega...«

I tem pa je igral še vedno usmehna gubastih ustnicah markize. Gilberta je odgovorila:

»ste mari pozabili, stara mati, datovo ne bi bila zdaj v vašem naročju ako vam on ne bi bil govoril iz srčnih besed?«

»mala pozabila nisem ničesar. Ljudi ga iskat... pokličij njega, ki ljubij pač bolj od mene...«

Zaljubljeni je:

In v imaš, da ga ljubij iz dna svoje d...«

Gilka je stekla med tem k vratom:

»Oč Očka!« je zaklicala z lasnim grom, v katerem je odmevalo vse no zmagovalje.

Očka bil daleč. Bil je takoj poleg... Gilbertini sobi.

Prihiti, izgubljuje očividno že ravnoto ob misli, da mu je stopiti vnovič veliko damo, s katero je gov samo enkrat... in še

to, o Bože, v kakšnem jeziku! Ako je le pomislil na tiste besede, so mu vstajali lasje na glavi.

Toda Gilberta ga je prišla za roko in ga vlekla k stari ženi, ki je sedela tu kakor doma pri sebi, sedela v njegovem naslanjaču in ga gledala, gledala...

»Evo vam ga, stara mamica, izročam vam ga...«

In Florestan je zaslišal v svoji burni zbežanosti glas... njen strašni glas:

»Ali mi poreče danes tudi, da sem tvoja krvnica?...«

»Oh!« je jeknil, »gospa markiza...«

»Ali je to, kar sem storila danes, tudi zločin?...«

»Madam...«

Ubogi mož se je kar rušil vase. Gilberta pa, menceča, da je trajala markizina osveta dovolj časa, je dejala:

»Saj vidi, stara mamica, da se mu vaše oči smehljajo in odpuščajo. On vidi, da sem jaz najsrečnejša vseh hčera in vi — najboljša vseh mater.«

»No, pa dajva,« je rekla vdova.

»Sežite mi v roko, gospod sovražnik, da skleneva mir. Ali hočete?«

In pomolila mu je revmatično roko v čipkastem rokavu...

(Dalle.)

zato, da ne pridejo v deželni zbor liberalci, ki hočejo skleniti ločitveni zakon. Župnik v Krašnji pa je z leve žugal, da stori smrti greh, kjer ne voli dr. Kreka, dasi danes na Kranjskem vsakdo ve, da je dr. Krek zadnji izmed deželnozborskih kandidatov, ki da kaj na svetost zakon in se najraje po koruzi valja. Župnik v Krašnji je tudi pripovedoval s priiznice, da bodo liberalci, če zmaga, vse cerkve podrl in vse duhovnike pobili. Mi ne vemo ali je župnik v Krašnji tako neumen, ali pa tako zloben, da opleta take klobasarije, v svojo pridigo. Na vsak način, pa se te pridige dokaz, kako nepošten je boj klerikalcev. Le s silo, neumnostjo in strahovanjem skušajo dr. Kreku, Sustersiču i. dr. katoliškim vrnorikom obdržati mandate. Za vsa mogočno S. L. S. zelo žalostni pojavi!

Ker se zadnji čas tako bahato piše o varčnem klerikalnem gospodarstvu, bodo bralci tudi radovedni, kako se dobro gospodarji na posestvu v Roženu. Gotovo je vsem bralcem znano, da so klerikalci kupili za drag denar to posestvo; kjer se redi veliko bikov. To gospodarstvo nadzoruje živinorejski nadzornik g. Legvart, razume se bolj malo, ako ravno ima visoko kmetijsko šolo na Nemškem. Plače ima okrog 6000 K, pa je to le malenkost, samo da je vrl klerikalec. Poletu stanuje tudi nekaj tednov tu, kjer ima krasno sobo. Drugi je pisar Franc Klemenc, izučen je za mesarja, stanuje v bližini na tastrovemu domu, in hodi ogledovat to posestvo sedaj v Goricanah pozimi, poleti na Roženu. On dela račune, plačuje delavce, vodi knjige, in ima plačo mesečno 200 K in še svojega konja za ježo redi v deželni hlevu pri bikih. Razume se popolnoma nič na kmetijo ali živino, ker je bival vedno v Ljubljani. Tu se vidi, kako varčno gospodarji dežela z denarjem. Popolnoma bi bilo vse v redu, ako bi prihajala vsaki teden za en dan en uradnik odedelnega odbora in bi vse hitro uredil, in bi ne stalo to delo celih 200 K. Seveda ker je postal klerikalec, je s pomočjo župnika prišel v to službo, sta menda več skupaj na lovu in pri pojedinah v Ljubljani. Potem je majer Kušan ta vzorno vodi hleve in skrbi za ženo in otroke. Večkrat je že rešil kakega bika z zdravili pred poginom. Letos imajo pa tu veliko smolo. G. nadz. Legvart je nakupil veliko bikov, menda od vseh boljših klerikalcev in jih je še sedaj 70. No, eden jih noče kupiti, pravijo da niso dobri za plemo. Tu se vidi, kako se kupuje za drag denar. Kmetijska družba drugače kupuje, in se kar trga ljudi, kateri bo boljše dobil. So pač bolj izsolani tamo. Sedaj se pa tu širi govorica, da so 4 bika prodali v Škofovo zavode v Sent Vid. O srečni dijak! Gospodje bodo že preskrbljeni z dobro pečenko. Sedaj pa zopet ugibljemo, kaj bo z ostalimi bikmi. Menda jih bodo prodali za vsako ceno mesarju. Cena mesa je padla, sedaj se lahko dobi fino bikovino v Goricanah pri Medvodah; posebno klerikalci, segajte po tem, se bo že tudi na vas oziralo. Sedaj se vidi kako skrbno in štedljivo deželni odbor gospodarji, drago kupuje, in potem mora ceno oddati. Odgovornice gospodje, ako ni vse gola resnica? Kmet, otrese se že enkrat teh voditeljev. Kesal se bo, pa mogoče prepozno; davki bodo narasli in kaj čaka potem? Vrata pokazi ljudem, ki tako lažejo in jim je vse samo hinavstvo.

Več kmetov iz okolice.

Na pragu državnega preobrata na Bolgarskem. General Savov dolži kralja Ferdinanda: »Večernik Češkega Slova« piše pod tem naslovom: »Rusko Slovo« priobčuje tale telegram iz Petrograda: »Sem so dospeli vesti, da sta v sofijskem listu »Mir« izšel članek gen. Savova, v katerem bivši vrhovni poveljnik bolgarske armade trdi, da je on, Savov, zapovedal napad na srbske in grške pozicije na povelje kralja Ferdinanda in da je original tega povelja v njegovih rokah. Bolgarska vlada je vse telegrame tujih dopisnikov, ki so o tej stvari poročali, so bili zadržani. Ta razkritja so podžgala Genadjeva, da je tekel na Dunaj, da se s kraljem posvetoje o krizi dinastije. — Bolgarski kralj se je neprestano obračal na nemškega cesarja in ga prosil pomoči, ta mu je odgovoril, naj ga na miru pusti in naj Nemčije ne vlačijo v bolgarske zadeve. Na Dunaju pa tudi nima nobene zaslombe več, ker želja Viljema je, da se ne podira delo Bukareškega mira. — Tako je bolgarski kralj tako visoko letal, da bo izgubil prestol in bo nizko padel.

O reguliranju učiteljskih plač in izboljšanju gnetnih razmer učitelstva je povedal držav. posl. g. dr. Vladimir Ravnihar sledeče utemeljene besede: V finančnem odkusu se je izrecno poudarjalo, da morajo dežele del državnih preodkazov iz novih davkov porabiti za izboljšanje učiteljskih plač.

Vlada je s tem tudi motivirala ta zvišanja davkov. Po besedilu preodkaznega zakona pa bi dežele ne bile izrecno primorane, da porabijo preodkaze v ta namen. Zato je tudi zelo dvomljivo, če bodo dežele to storile zlasti pa je skrajno dvomljivo, če bi storila to Kranjska, saj je znano, da klerikalna večina kranjskega deželnega zbora ne drži niti svojih obljub, kako bi šele mogli zahtevati, da upošteva obljube vlade. Vendar pa je znano, da je ravno kranjsko učitelstvo v celi državi najslabše plačano, ter ima še poleg tega brezvestnega gospodarja. Poslanec dr. Ravnihar opozarja na brošuro »Dejanja govore« in prečita nekaj odstavkov in pojasnjuje nekatere podrobnosti, zlasti kako se dele druginjske doklade in podpore. Sicer pa se ni čuditi pri ljudih kvalitete kranjskih klerikalcev, da se upajo tako postopati. Saj imajo zaslonbo v indolenciji in nerazsodnosti kmečkega ljudstva, ki verno sprejema celo take sleparije, kakor je slučaj vodišča Johana.

Vodišča sleparija v parlamentu. Da pokaže kvaliteta kranjskih klerikalcev pred celo Avstrijo je dr. posl. dr. Vladimir Ravnihar omenil v svojem govoru tudi sledeče: Sleparija se je godila v farovžu katoliškega župnika in da je baje Johana obiskal sam ljubljanski škof in si izprosil od nje kravato srca. Tako daje najvišji cerkveni pastir oporo praznoverju. Ti in drugi slučaj so najlepši dokaz za kulturo, ki jo sejejo med ljudstvo. Vendar pa bi moral biti nositelj ljudske kulture ravno ljudskošolski učitelj, ki ga oni preganjajo. Ljudskošolskim učiteljem naj se omogoči dostojno materialno stanje. Izvajanjem poslanca dr. Ravniharja je sledila živahna pohvala. Klerikalce je njegov govor popolnoma poparil, tako da si niso upali odgovorjati govorniku in da so se vzdružili celo medklicov, ker so se bali, da bi želi samo ostre in neprijetne replike. Drug za drugim so zapustili dvorano, samo nekaj posebno trdokoznih slovenskih klerikalcev, med njimi Oostinčar, je ostalo v dvorani. Po govoru poslanca dr. Ravniharja je bila debata zaključena.

Kulturnim Albancem ne zadoštuje samo kneževina. Sedaj se porajajo glasovi, da bi bil za Albanijo še najpripravnější moč, ki bi stala na čelu države kralji. Zlasti reditelj albanskega pankrta, bi najraje videli, da bi bil Wied imenovan za albanskega kralja. Te »odločujoče moči« so mnenja, da je sosednja Črna Gora za bodočo »kraljevino« Albanijo zelo nevarna mejašnica. Resnejše velesile pa pravijo, naj se pusti zaenkrat vprašanje kneževine ali kraljevine v nemar, postavi tem trdnější tron vladarju. (Brzkone služijo katastrofo po proglašeni albanskega prestola!)

»Opštinske Novine« so izšle v Bitolju v slavnostni obliki ob priliki obletnice, od kar je padel Bitolj. V slavnostni številki je tudi slovenski članek dr. Laha, kako so prišle prve »Opštinske Novine« v Ljubljano. G. Ivan Hribar je priobčil lepe »Črtice« v srbskem jeziku.

Shod učiteljskih žen. V nedeljo so imele učiteljske žene krasen in dobro obiskan shod v Ustju nad Orlico. Shod je pozdravil tudi župan dr. Vicena in preds. dež. učit. jednot. Smrtka. Shod je otvorila ga. Kubalkova, ki je prečitala najprej pozdravne telgrame in dopise, ki so jih pisale žene učiteljev iz vseh strani. Na to je govorila ga. Holečkova iz Češke Trebove. Tekom 10. let so se živila podražila za 70%. Od učitelja se zahteva, da dostojno živi — njegovi gospodarji pa ga nečejo dostojno plačati. Najbolj čutijo učiteljsko budo — učiteljske žene, ki morajo štediti pri vsakemu vinarju. Na to je ga. Janečkova podala referat o položaju učiteljskih rodbin na deželi. Rekla je, da mora vsaka učiteljeva žena biti prava umetnica v varčevanju, če neče, da družina strada. Bila bi marsikatera lahko zgled dež. finančnemu ministru. — Govorile so na to še druge govornice in shod je sprejel resolucijo, v kateri pravijo učiteljske žene, da bodo same prisilile svoje može-učitelje do pasivne rezistence, ako dežela ne bo ugodila učiteljskim zahtevam. Po tej resoluciji je hotela ga. Janečkova dodati še neki dodatek — tega pa komisar ni več dovolil na kar je nastal v celi dvorani velik nemir — žene so začele klicati: Ker nismo volilke, nimamo pravice! Med glasnimi protesti — je komisar shod — razpustil. Ta nastop čeških učiteljskih žen je vzbudil poyssod senzacija. In zakaj ni komisar dopustil dodatka? Zato, ker je bilo v njem rečeno da je to evropski škandal, če bodo leta 1913. po Kr. r. v Avstriji žene morale svoje može siliti — k pasivni resistenci.

Naročnike opozarjamo, da smo vse, kar se nahaja v št. 694 in 695 bistvenega ponatisnili v tej številki, tako oba romana, kot tudi vse politične vesti.

Politiko. Toliko na znanje, da ne bo nepotrebnih reklamacij, če slučajno ni kdo dobil prvih dveh današnjih števil.

Srbski državni železnici je potrebno večje število uradnikov, ki imajo vse tri železniške izpite in zrelostno gimnazijsko spričevalo. Prednost in tudi večjo plačo imajo oni, ki so obiskovali vsaj nekaj semestrov kako vseučiliško fakulteto. Tudi vozno železniško osebje se bo vsprejemalo od novega leta naprej. Opozorjam pa, da velja ta samo za one, ki so že službovali pri kakih železnici in niso bili iz službe odpušteni od strani železnice. Pripominjam tudi, da je popolnoma odveč in nepotrebno prihajati osebno v Belgrad radi železniške službe, ampak naj vsakdo opravlja svoje delo tam, kjer je in čaka dokler se njegova prošnja ne reši. Dolg čas pač ne bo nikomur, ker je že precej Slovencev pri železnici, eden je celo postajenačelnik v Samaili. Vsa pojasnila dajem radevolje vsem onim, ki imajo na razpolago kako verodostojno priporočilo, ker brez tega ne more biti nihče vsprejet. Prihodnje leto stopi v promet pet novih železniških prog, tedaj za železnice dovolj prostih mest, v drugih strokah pa sedaj ni nobene potrebe, izvenšči učitelje profesorje, tehnike in zdravnike. Toliko v splošno vednost. Fran Radeček, Budimska ulica 26, Belgrad, Srbija.

Tatvina. V odsotnosti domačih ljudi se je splazil te dni neznan tat v podstrešje hiše posestnika Franca Sušarsčiča iz Dola pri Sori na Gorenjskem in je ukradel iz nekega omarnega predala 182 kron.

Aretacija dveh tatov. Pretekli petek zvečer je bila nekemu potniku iz Ljubljane ukradena z voza, ki ga je pustil pred neko gostilno na Vrhniki vozna odeja, in velika usnjata potna torba z različnimi vzorci in listinami. Tatovi so odprli potno torbo, v kateri so menili, da se nahaja v nji več vrednostnih stvari in so jo vrgli nato na neki vrt, kjer so jo drugi dan našli Tatovi so prenočili potem na nekem kozolcu, kjer je spal tudi neki tujec, kateremu so ukradli klobuk. Drugi dan na to se je orožništvo posrečilo, tatova — bila sta namreč dva — na državni cesti aretirati. Oba nista imela pri sebi nikakih listin in se imenujeta Franc Krečič in Franc Trečič. Po poklicu sta zidarja iz Proseka in Opčine. Ukradene stvari so še našli pri njih. Oba je orožništvo izročilo okrajnemu sodišču na Vrhniki.

Priporočilji hlapce. K posestniku Jerneju Plestenjak iz Brezja je prišel te dni kakih osemnajst let star fant in se je ponudil gospodarju za hlapca. Ker pa se ni mogel izkazati, kdo da je, je bila njegova ponudba odbita. Vkljub temu pa je ostal celi dan v hiši omenjenega posestnika. Prihodnjo noč pa je splezal s pomočjo lestve skozi okno v neko zaklenjeno sobo in je ukradel žepno uro in okrog sedem kron denarja. Posestniku Francetu Žirovniku pa črn dežnik in eno kokoš. Kakor je bilo razvidno s sledov, je ta ukradeno kokoš ne daleč od mesta tatvine v nekem zarku spekel in jo pojedel.

Med spanjem okraden. V noči na 20. t. m. je prenočil Janez Koderman v družbi 28letnega brezposelnega Franca Rožiča v nekem hlevu v Moravčah. Ko se je Janez Koderman drugo jutro prebudil, je zapazil, da mu manjka štirideset kron. Že isti dan zjutraj je zmenjal Rožič v neki gostilni v Moravčah dvajsetkronski bankovec in se je zastil tudi v drugih gostilnah dobro postreči. To pa se je zdelo sumljivo orožništvu in ker Rožič ni mogel povedati, odkod ima denar, ga je orožništvo aretiralo in ga izročilo okrajnemu sodišču na Brdu.

Nadepoln deček. 12letnega Feliksa Jeršina iz Želmeja je poslal te dni posestnik Franc Virant iz Klade, pri katerem je bil fant uslužben za pastirja v šolo na Golo. Deček pa ni šel v šolo, kakor bi se spodobilo, ampak se je, malopridnež, splazil v dve hiši in je ukradel srebrno žepno uro, ki je visela na steni, nekaj denarja in majhen zvonec. Svojemu gospodarju je tudi ukradel srebrno žepno uro, ki jo je skrnil na bližnjem travniku. Na ukaz je prinesel uro nazaj. Ta fant je že mlad začel.

Tatvina. Posestniku Andreju Murniku iz Cerkelj pri Kranju je bilo pred nekaj dnevi ukradeno iz zaklenjene škrinje 500 kron. Storitlec, o katerem manjka doslej vsaka sled, je bil zelo velikodušen, ker je pustil v škrinji večjo svoto denarja.

Ogenj. Dne 13. novembra okrog 11. je nastal v stogu posestnice Fr. Markež iz Srednje vasi št. 50 ogenj, ki je v dobre pol ure popolnoma vpelel imenovani stog kljub silnemu nallivu. Ogenj so omejili domačini brez požarne brambe. Markež ima škodo kakih 900 K, ker ni bila nič zavarovana. Zažgali so otroci, ki so se pod stogom igrali z vžgalicami. Starši, pazite na otroke!

Uboj ali nesreča? V St. Petru na Koroškem so našli večeraj zjutraj v svoji postelji mrtvo 60letno dekle Marijo Gerčar. Zdravnik je konstatiral smrt vsled otrpnenja srca. Drugi dan pa se je zvedelo, da sta v isti hiši stanovala tudi dva delavca žagarja. Imela sta pri sebi žensko in vsi trije so strašno noreli. Gerčarjeva, ki stanuje v nasprotni sobi jih je šla miriti. Pri tem pa je slabo nalezla. Tuja ženska je ženo krepko oklofotala in jo vrgla v njeno sobo. Obdukcija bo dokazala, kaj je povzročila smrt.

Trije bratje divji lovci. V zadnjem času so se pojavili v vseh loviščih blizu Koč na Koroškem nevarni divji tatovi, ki so povzročili veliko škodo. Vse preiskovanje in zasledovanje je bilo zaman. Sedaj pa so aretirali orožniki tri brate, posestnikove sinove in sicer Boštjana, Franca in Romulca Hakla. Pri hišni preiskavi so našli 4 kože od divje koze, 2 koži od srne, 20 rogov, več pušk in celo zaboj streliva.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

* Črnc, ki ima sedem milijonov premoženja. Med milijonarji Združenih držav v Ameriki je tudi gentleman črne barve. Mošter Joe Abraham Worth, ki disponira z premoženjem sedmih milijonov dolarjev, velja za najbogatejšega črnca sveta. Po svojem poklicu je mošter Worth trgovec; svoje premoženje si je pridobil z raznimi špekulacijami in z igro na borzi s pomočjo posredovalcev. To zadnje pa ni bilo tako lahko, kakaj znano je, da v Ameriki ne pustijo trgovati kakega črnca in zato je moral Worth premagati silne težkoče, predno so se borzjanci domenili, da napravijo pri Worthu izjemo. Mnogo let je preteklo, predno je Worth podal dokaz, da je pošten, vseskozi zanesljiv in spodoben trgovec in da se razlikuje v tem od tovarišev svojega plemena. Worth je imel vedno nove, izvrstne misli. Intrig proti njemu seveda ni manjkalo, posebno, ko so ljudje videli, da spremlja črnecovo delo veliki finančni uspehi. Zanimivo je, da ima Worth do drugih črncev grozno antipatijo.

* Kadar se mrtvi vračajo. Čudovito vest o povratku mrtvega očeta, ki se je ponorečil na ladji Titanicu, pripoveduje Angležinja Estelle Steadova. Stead, oče, je imel pred leti razmerje z mis Julijo Ames, ki je naglo umrla in ki se je prikazala svojem ljubimcu pri spiritalističnem poskusu. Mrtva Julija je namreč vodila Steadov svinčnik pri spiritalističnih poskusih in mu je povedala na ta način o vseh tajnostih onega sveta. Leta 1894. je »prosil« Steada, naj napravi posebno posredovalnico za govore med mrtvimi in živimi. Stead je »ugodil« tej želji in je napravil posredovalnico. Ker pa se mu večina poskusov ni posrečila, je moral svoj »biro« zapreti. Stead je nato napravil v svoji hiši posebno »notranje svetišče«, ki je eksistiralo do njegove smrti na Titanicu. Zanimivo je seveda, da ni imel Stead, čeprav je bil z drugim svetom »stalni zvezi« niti najmanjše slutnje o strašni katastrofi, ko je stopil na nesrečno ladjo Titanic. Tri tedne po katastrofi pa se je Stead pojavil, kakor piše njegova hči, v »Notranjem svetišču«. »Videli smo (baje) vsi jasno in z gotovostjo njegov obraz — in ko je izginil v temi, se je oglasil čisto njegov glas v sobi. Vse, kar sem rekla, je resnica.« Bog ve.

* Iz življenja in prakse ameriškanskega razbojnika. Iz Novega Jorka poročajo: Star mož, ki je bil znan v vseh državah Unije kot ena izmed najbolj romantičnih in najzanimivejših postav, kar se tiče roparje, je umrl pred kratkim v državnem ječi George; stari bandit je bil približno 70 let star in se je ponašal, da celo svoje življenje ni napravil niti enega slabega dejanja — pri čemur je treba besedo »slab« razumeti le v smislu čudnega, razbojniškega kodoksa, ki ima trdna tla na divjem zapadu. Malo časa pred svojo smrtjo je dikiral Old Bill, kakor se je imenoval razbojniški stariček, nekemu časnikarju svoj življenjski spis, naj se kmalu po njegovi smrti objavi. V tej čudni listini so objasnjene marsikake ameriškanske policijske tajnosti minulega stoletja. In poleg tega se Old Bill predstavi občinstvu kot junak mnogih razbojniških historij, ki jih policija ni mogla nikdar pojasniti. Ponosno je proglasil, da ni napravil ničesar žalega ženi ali otroku in da ni nikdar okradel posamezne osebe. Njegova specialiteta so bili napadi na brzovlak. Večkrat je ta predrzni razbojnik vstavil vlak, šel je v vozove z napetim samokresom in je okradel potnike, ki se seveda niso upali ustavljati mu. Za svojo razbojniško potrebo si je sestavljal celo vrsto roparskih pravil: Nikdar ne vzemi ničesar posamezniku, ampak samo družbi. — Ako se ne moreš dru-

gače pomagati, oropaj tudi potnike, zakaj človek, ki potuje ima v žepu vedno nepotreben denar. — Napram ženskam bodi vedno postrežljiv. — Ne trpi, da bi kak človek trpel... Old Brill se je vojskoval v domači vojski in se je udeležil pozneje več izpadov proti Indijancem. Njegovo geslo je bilo: Šest mesecev miru in šest mesecev dela. Zvest tem načelom je posvetil polovico svojega časa razbojništvu in drugo polovico svoji priljubljeni zabavi, ribarskemu športu. Približno pred dvajsetimi leti je hodil pogosto v London, kjer je stanoval v najboljših hotelih in živel prav po kavalirsko. Včasih se je popeljal tudi v Pariz in v Berlin, kjer je bil v posvetnih krogih zelo znan. Pravil je, da se da denar napraviti le v Ameriki, zapravljati ga pa je mogoče le v Evropi. Alkoholizem je pospešil konec življenja tega moža. Pred kratkim je rekel nekemu lečarju: »Če ne bi bil tak pijanec, bi bil poraben za najvišjo državno službo.« In ta mož je govoril prav: zakaj v Ameriki so v državnih službah še večji razbojniki, kakor je bil on.

* »Trdoglavci« Roosevelt. Teodoru Rooseveltu, bivšemu predsedniku Združenih držav, so bile v Novem Jorku, kjer je živel na svojem letovišču v Osterbayju, ukradene dragocenosti visoke vrednosti. Zato so kmalu imeli njegovega komornika, zamorca. Ta je tatvino priznal in je obljubil, da vrne vse dragocenosti ki jih je dal nekemu možu. Na policiji so tata vprašali, če ni pomislil na to, da bi Roosevelt, ki brani leta in leta z veliko energijo pravice zamorcev, lahko spremenil vsled njegove tatvine svoje dosedanje mnenje. Zamorec je odkima z glavo in je menil, da pozna Roosevelta bolje od njih: Roosevelt je baje trdoglavec, na katerega take malenkosti ne morejo imeti vpliva.

Ljubljana.

— »Dan« je doživel v današnji noči tri izdaje. To je gotovo velikanški uspeh, ki ga ni doslej dosegel še noben slovenski list. Do tega uspeha nam je pomagal g. dr. Lampe s svojimi popravki. Ker se je »Slov. Narod« rešil klerikalnih popravkov s tem, da je dobil posl. Ravniharja za odgovornega urednika, si je dr. Lampe izbral »Dan« in »Zarjo« in je začel pošiljati popravke. Ker pa imamo sedaj pred volitvami mnogo gradiva in naši volilci od vseh strani marljivo pošiljajo dopise o klerikalni agitaciji — smo s pomočjo dr. Lampetovega sodruštva lahko v eni noči napolnili tri liste. Zanimanje za dr. Lampetove prispevke je bilo pa tako veliko, da je občinstvo prvi dve izdaji po noči kar sproti pokupilo in se je rešilo samo še nekaj izvodov, ki so občinstvu na razpolago v naši tiskarni. Vsled tehničnih ovir prvi dve izdaji nismo mogli dati v trafike. Da pa ne bodo naši »dnevni čitatelji« kako oškodovani, smo v tej tretji izdaji ponatisnili oba romana in vse zanimive vesti iz prvih dveh izdaj — izpustili smo samo dr. Lampetove popravke, ker jih občinstvo itak lahko čita v prvih dveh izdajah. Ker zakon določa, da se mora vsak popravek prinesiti takoj v prvi ali drugi izdaji kakega lista — smo g. Lampetu v smislu zakona takoj postregli, nihče pa nas ne more siliti, da bi dolgočasili naše čitatelje s samimi popravki. Ako hoče nas g. Lampe v imenu zakona šikanirati — imamo tudi mi pravico, da se v imenu zakona proti takim šikanam zavaruje.

— Jaj, joj. Klerikalci so vsi obupani. Mislili so, da bodo s svojimi »popravki« uničili »Dan« — so pa kar tebi nič meni nič dobili pod nos, kar tri številke skupaj. Ah ta smola, ta smola! Da teh ljudi ni mogoče ugnati, tako, so zdihovali. Je že res, gospodje, precej moči imate, toda, da bi »Dnevovce« ugnali, za to reč vas je pa še premalo.

— Ljudje božji — nos. Grem danes zutraj, ko ste izšli že 694 in 695 šte. »Dneva« malo po mestu. Pot me zanese skozi »Zvezdo«. Kar nenkrat vidim, da bingla pred deželnim dvorcem neka čudna pošast. Motrim, motrim in pošast je imela obliko velikanškega — nosu. Kaj pravite, čigav je bil ta nos? Ni težko uganiti!

— Dobro jutro, »gospod za deželnega glavarja«. Kako pa kaj, a?

— Informirali smo se glede Ljubica, ki ga imajo klerikalci napad v želodcu in smo izvedeli, da je Ljubič skozinskozi vester in pošten človek, ki daleč nadkriljuje v tem ohole klerikalce, in da so ga klerikalci le na brezusmiljen način pognali iz službe in uničili eksistenco njemu in njegovi rodbini. Oropali so ga za celih 8 let službene dobe samo zato, ker je čital napredne časopise, posebno še zato, ker je čital »Jutro« mesto »Slovenca«. Kdor govori o nekih paragrafi, katerih nihče ne

pozna, lahko izve, da Ljubič še ni bil nikdar v življenju niti sodnijsko niti politično kaznovan. Klerikalc so si o njem izmislili laži. Če bi bil Ljubič klerikalec in svoje prepričanje prodal, kakor so to naredili drugi, bi bilo vse dobro, in potem bi lahko delal različne pregreške prav po klerikalnih paragrafi, za katere bi se nihče ne brigal ter bi bil še po dr. Lampetovem paragrafu posebnou pohvaljen kot izvrsten iz pošten uslužbenec.

— **Hišno najemniški davek.** Državni poslanec stolnega mesta Ljubljane g. dr. Vladimir Ravnihar je urgiral noveliranje hišnonajemniškega davka; ki spada v svoji današnji obliki med najbolj krivične davke sploh. Dasiravno je baron Engl bil njegovemu klubu obljubil, da bo predložila vlada še tekom decembra načrt o reformi hišnonajemniškega davka, vendar bo ta reforma, kakor je razvidno iz Englovih izjav, nezadostna in polovičarska, kakor je to pri nas v Avstriji že sploh običajno.

— **Volilni shodi.** Danes v četrtek, dne 27. novembra se bo vršil javen volilni shod političnega in gospodarskega društva za Poljanski okraj povodom deželnozborskih volitev. Shod se vrši v gostilni »Na klavnic« na Mesarski cesti ob pol 8. zvečer. Sodelujejo vsi na ta važen shod!

— **Iz svetih stvari so se norčevali klerikali v vodiškem farovžu** — sedaj pa iščejo takih grehov v naši brošuri »Johanca ali vodiški čudeži«. To je res lepo: tam so vse to delali v resnici — in se niso zgražali — sedaj pa se zgražajo med nami, ker smo to povedali. Vse, kar je prav!

— **Viškim volilcem! Vičani!** Te dni bodo opletale frančiškanske halje krog vaših hiš. Spoštujemo duhovnika, ki živi, kot je živel Kristus. Poglejmo, če naši patri živijo, kot je živel Kristus. Imajo hramilnice. Kristus je bil ubog in reven; kdo ne pozna Teodorja in Rožančeve, Hjeronima in Češnovarjeve Ane... Kristus je učil: kdor ostane deviški, ta je popolen... Kateri so prepovedali župani iti za procesijo, od pol osme maše preganjajo vernike... Kristus pravi: Pridite k meni vsi in jaz vas bom poživljal... Patri ščujajo ljudstvo proti našemu županu, ker je preprosti in ponižen kmet... Kristus uči pokorščino oblastem. Na cerkvenih vratih berete vabila k veseljam in igram, v cerkvi vabijo na shode... Jezus uči: Moja hiša je hiša molitve. Patri letajo za glasovnicami, župnik sedi v občinskem odboru... Zveličar pravi: skrbite za nebeško kraljestvo, kjer pa ne rabijo glasovnic.

— **Arhangeli laže...** Kristus je ljubil resnico. Tudi mi ljubimo resnico; želimo duhovne, ki bodo pošne-mali Gospoda; naše farizeje, ki pljujejo na Kristusa, nauk, pa zaničujejo. Zaničujemo njih Slovensko Ljudsko Stranko in odklanjamo kandidata, ki ga bodo te dni patri usiljevali po naših hišah. Vičani! Če pride k vam pošnen duhovnik, sprejmite ga gostoljubno; in gospod vam povrne; če pa pride k vam duhoven politikar in vam penja svojo sleparsko stranko, napodite ga z burkljama. Naj volijo koritarje pritepenci v farovžu, mi Vičani pa bodemo volili domačina, moža poštenjaka, Andreja Kneza.

— **Katehet na liceju** je pričel kulturni boj. Gojenke so mu premalo pobožne, sveta jeza bojuje cerkve ga spravi pogosto v razredih v položaj fanatične terciarke, skače in pleše kakor jezuit na prižnici, lasje se mu ježijo, smrtna bledica ga spreletava. V zadnjih mesecih je pričel načrte delati, kako vpeljati za licejske gojenke skupno nedeljsko mašo. Načrt je pa treba opreti na gotove dokaze o potrebi. Pretekli teden je pobiral pri gojenkah dokazilno snov za nedostatno krščansko vzgojo in sicer na sledeči način: Gojenke so mu morale izpolniti vprašalne listke, hodijo li ob nedeljah k maši, k pridigi itd. Katehet nameraval vti deklice k skupni maši k Jezuitom ali v Alojzivišče. Stariši, vi veste, kaj vam je storiti. Če na pripravnici ni tega, če tega ne vidimo nikjer na nobenem ženskem zavodu, je treba tudi Mlakarju izbiti njegove prenapete namene iz glave. V ljubljanskih rodbinah se zadostno skrbi za versko vzgojo, če katehet z dveurnim poukom na teden od 7—18 leta ne more narediti iz deklet angeljev, naj išče nezaupanja sam v sebi, če je njegovo delo zaman. Prizadeti stariši pa prosimo g. ravnatelja na liceju, da drži svojega kateheta na uzdi, da naj se znebi srednjeveških vplivov katehetskega društva in jezuitskega Pečjakizma. Če bo pa lepi Janko še naprej rogovcil, mi bomo dokazali, da za gotovih okoliščin tudi zastopnik verske in pravne vzgoje lahko močno podlega lepim pogledom mladih deklic in da gibčni koraki spremljajoče lepe mladine poženejo

tudi starejšim kostem mlado kri v srce in možgane.

— **Ljubljanski društveni orkester** koncertira danes v četrtek pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černija v kavarni Krapš (Skočja ulica). Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina 40 vinarjev. Za polnoštevilno udeležbo se priporoča odbor Ljubljanskega društvenega orkestra.

— **Izgubila se je v sredo** zjutraj srebrna sokolska verižica s sokolskim znakom (Sokolom) od Krakovskega nasipa po Bregu, Zvezdi, Selenburgovi ulici v Narodno tiskarno. Najditelj je naprošen, da jo proti nagradi odda v Narodni tiskarno.

— **Bassermann v filmu.** »Kralj«, ki se ga je te dni v »Kino-Idealu« občudovalo, se predvaja danes zadnjikrat. — Jutri Nordisk drama »Dva brata«. — V soboto »Tri kaplje strupa«, kriminalni roman.

— **Loterijske številke.** Brno, 30, 76, 26, 77, 40. Gradec: 39, 16, 84, 51, 28.

Strašna katastrofa v Ljubljani.

ki bi gotovo zahtevala več človeških žrtev ter pokončala neizmerne zaklade, preprečila se je slučajno danes zjutraj v Ljubljani.

Sinoči malo po šesti uri zvečer torej ob času, ko je vsa

policija na nogah, kajti nekaj stražnikov se nahaja še v službi na svojih stojščih, ki so prosti, pa čakajo med svojci na večerjo, in ko se zbira v Selenburgovi ulici

neštevilna množica ljudi,

da pohajkuje semtertja ter dela napoteje in ovira promet, prišepal je še mlad, ne visokostas, kolikor toliko obilen človek od »Učiteljske Tiskarne« preko Prešernove ulice po Selenburgovi ulici, mimo »Kazine« ter zavil po »Zvezdi« proti »Dežel-nemu dvorcu«. Ko je prišel do široke, dobro razsvetljene veže »Dežel-nega dvorca«, ustavil se je in oziral iznova proti »Zvezdi«. Ko daleč okoli ni videl žive duše, odšel si je po vršnik ter začel

z obema rokama stikati po žepih.

Seveda je bil ves njegov trud zaman, kajti onega, po čemer mu je zahrepenelo srce, ni našel v žepu. Trpka kletvica se mu je izvila iz prsi in nekako potrj je izginil v veži »Deželnega dvorca«. Telesno in duševno izmučen je stopil v sobane najavtonomnejše kranjske korporacije, vrgel klobuk v papirni koš ter sedel za svojo pisalno mizo. Za delo mu ni bilo. Mrko zroč podprl je glavo na mizo in mislil težke misli ter koval maščevanje. Zdalci pa se mu lica zateme, oči zažare in nosnice zatrepečejo. Tik svoje mize zazrl je — o! gorje — »Dan«.

Kakor lev je planil naui pobral ter zmečkal s tresočimi rokami ter si ga zatlačil v široke čeljusti s takšno silo, da mu izvanredno dolgi jezik ni delal nikakih težav več.

Požrl ga je.

Kakor ves prerojen je zagrabil za pero in ne meneč se za ostale, ki so čepeli zamišljeni v svoj vzvišeni poklic pri svojih pisalnih mizah. (Delali so »popravke«.) Drčati mu je začelo pero po papirju in

senzacionalne zaupnice

in dopisi, pohvalni dopisi od vseh strani naše lepe domovine so se množili, kakor bi jih sipal iz rokavov. V svoji gorečnosti niti zapazil ni, da je zaspal. Še le, ko ga je spalnec

treščil ob tla,

in sicer tako nerodno, da je odletel na blagajno ter se je prijel.

Katastrofa bi bila neizogibna,

kajti blagajna je bila kakor navadno tudi ta dan strašno izsušena; toda v tistem trenutku — bilo je že proti jutru — odprl je vrata uradniški sluga ter gospodom naznanil s surovim glasom, da v celem mestu ni dobili nobene številke »Dneva« št. 694 in 695 več.

Žalost je zavladala

po tej odločni izjavi po sobanah, toda pomoči ni bilo pričakovati od nobene strani in sluga je že hotel oditi, ko zapazi nekaj, polno gorečnosti za popravke, prilepljeno na suhi blagajni. Takoj je zapodadel

grozno nevarnost

ki je pretila ob tej strahoviti suši. Tudi njemu je bilo znano namreč, da ni suha samo ta blagajna, temveč tudi glave in žepi marljivih gospodov, zato je planil v svoji pržrtvovalnosti k blagajni, zbij gorečnost z nje na tla ter jo temeljito pohodil in pomandral, s tem je pa tudi preprečil

strašno katastrofo, ki je nameravala pretiti naprednemu časopisju.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

AVSTRIJSKA POLITIKA.

Skandali v parlamentu.

Dunaj, 26. novembra. V današnji popoldanski seji je minister Heindl na interpelacije glede socialnega zavarovanja odgovoril, da bo vlada vse mogoče storila, da se izvede socialno zavarovanje. Na to je med drugimi govoril nemški nacionallec Seidl, ki je svoj govor izpolnil z zmerjanjem socialnih demokratov. Socialni demokrati so zapustili zbornico. Ko je Seidl končal, je podpredsednik zbornice Pernertorfer dejal, da naj mu zbornica oprost, da ni govoril klical k redu. To je storil namenoma, ker noče imeti s Seidlem nikakega opravka. Na klopih nemških nacionalcev je nastal »šunder in rumel«, z eno besedo: nemški nacionalci so prišli v element in so začeli uganjati kravate v katerih so se po stari navadi odlikovali Wolf, Hummer, Albrecht e tudi quanti. Med tem so se pa vrnili socialni demokrati in kmalu so si bili v laseh, pri čemer je prišlo do spopada med Wolfom in Glöcknerjem. Wolfa so obmetavali s cukerkci, on je pograbil kozarec in hotel z njim udariti po socialistih — toda preprečili so mu to. Na to je podpredsednik zaključil sejo.

ALBANIJA.

Rim, 26. novembra. Uradno se zagotavlja, da bosta Avstro - Ogrska in Italija v najkrajšem času privolili na angleške kompromisne predloge glede južno albanskih mej.

MEKSIKO IN JAPONSKO.

New York, 26. novembra. Sedaj je jasno in znano, da sta Meksika in Japonska se že preje sporazumeli za slučaj, da Zedinjene države napadejo Meksiko. Japonska je za ta slučaj obljubila Meksiku pravno in gmotno pomoč. Meksika je na Japonskem naročila že večjo množico municije in orožja.

UMOR IN SAMOMOR.

Berlin, 26. novembra. V Fridrichstrasse se je zgodil umor in samomor. Rus Zukrov je šel in umoril ruskega klpjarja Goldsteina z nožem. Ravno pa, ko je bil na delu pri vlovu v blagajno, so ga zasačili in posledica je bila, da je umoril samega sebe.

HRVAŠKA POLITIKA.

Budimpešta, 26. novembra. Tisza je izjavil, da bo Skerlec kmalu ban.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisemnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Izurjene likarice se sprejmejo v tovarni perila, ponudbe na Edmund Kotzbek v Kranju. 1151—3.

Tovarna planinov

Anton Pečar, Trst
ulica Farneto šte. 42.

izdeluje po naročilu planine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovšem lastnoizumljenem modelu dosegli vsepoved najbolj sloves. Priporočam se slav. učiteljstvu, pred. duhovščini i. dr. veluglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako ugaševanje in popravljanje glasbenih instrumentov.

Najnovejše kravate za gospode,

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v

modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Stanovanja

po dve sobi, kuhinjo in pri-tiklinami, ozir. z eno sobo, kuhinjo in vsako z delom vrta se oddajo takoj na Do-lenjski cesti št. 48. Poizve se istotam pri hišniku ali v pisarni J. Popovič, Bleiwei-sova cesta.

Naznanilo.

P. n. občinstvu vljudno naznanjam, da prodajam v Ljubljani edino samo jaz

kočevski premog

in sicer na drobno 50 kg K 1-20, na debelo K 1-12. Opetovano se je že pripetilo, da so razni agenti ponujali strankam kočevski premog pod prevezo, da so v moji službi. Zato izjavljam, da nima nihče pravice sprejemati zame naročil. V zalogi imam vedno tudi trboveljski premog.

Za obila naročila se priporoča s spoštovanjem

H. Strupl, Žabjek šte. 11
edina prodaja kočevskega premoga.

Kako se pljučne bolezni, dušljivi kašelj in naduho popolnoma ozdravi, izveste brez plačno, ako pošljete znamko in kuverta za odgovor na gospo

Kryzek Wrichowitz pri Pragi, Češko.

!! Čudovito po ceni !!

710 kosov za samo K 3-75.

Krasna pozlačena, 36 ur idoče precizij-ska Anker-ura z lepo verižico, gre na-tačno s 3letno garancijo, 1 kos svileni kravata za gospode, 1 kratavna igla iz bele masivne pale, garantirano nezlom-ljiva, 3 kosi finih žepnih robcev, 1 prstan za gospode z imit. dragim kamnom, 1 cevka za smodke, imit. jantar, 1 krasno žepno toaletno zrcalo, momentni foto-graf, 1 fini zobotrebek iz 4 delov, 1 damska broša, novost, 1 par gumbov za manšete double-zlato »Ideal« s pa-tenitno zaklopko, 1 krasen album za slike, obstoječ iz raznih najlepših slik sveta, ki se za nje vsak zanima, 1 krasni damski vratni koljé iz orientalsk. bisero-v, belo, nerazlomljivo, 20 finih korespon-denčnih predmetov in še 610 raznih pred-metov, ki so v hiši zelo potrebni, vse skupaj za uro, ki je sama vredna tega denarja, velja le K 3-75. Pošljite po pov-zelju eksportna trgovina »Jenore«

F. Windisch, Krakau šte. M/22.

NB. Zamenjava dovoljena ali denar nazaj.

Radi pozne sezije predajam vse v moji zalogi se nahajajoče blago, kakor

klobuke, čepice, potrebščine

za modistinje

po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja,

Ljubljana, Stari trg šte. 21.

Krasni zimski plašči za dame

poprej K 40—, 60—, 80—,
sedaj K 20—, 25—, 35—.

Veliko izbiro jako toplih mikado, potnih plaščev z najboljšo kožu-::: hovino po najnižjih cenah :::

priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Kdor ljubi dobro kavo,

uporablja kot pridatek

pravi zagrebški : Franck:

z kavinim mlinčkom.

Z njim pridobi kava mnogo na slastnem okusu ter fini vonjavi.

Njegova nadaljna dragocena pred-nost je velika izdatnost.

ad. em. 46/755.646

Najnovejše kravate za gospode,

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke za obleko, lase in zobe, milo, parfumerija, palice, dežniki itd. vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v

modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.